СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 239. Джерзі Сіти, Н. Дж., пятниця, 14-го жовтня 1938. No. 239. Jersey City, N. J., Friday, October 14, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ в злучених державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею злучених держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1018. 4-0807. THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

УРЯД ПРИЗНАЧУЄ НАДВИШКУ РІЛЬНИХ ПРОДУКТІВ НА ДОПОМОГУ

ВАШИНҐТОН. — Департамент рільництва заповів, що він не буде набудуче викидати надвишки рільних продуктів на заграничні ринки по низьких цінах, а буде вживати їх для удержання незаможних людей в Америці.

Секретар рільництва розвів уже відповідні роздуми над тим, як це зробити, щоб рільні продукти мали дві ціни: одну для загального ринку, а другу для родин, що побирають допомогу.

БОРОТЬБА ЗА ПОЛІТИКУ РУЗВЕЛТА НА КОНВЕНЦІЇ ФЕДЕРАЦІЇ.

ГЮСТОН (Тексас). — На конвенції Американської Федерації Праці подав самий виконний уряд проєкт резолюції, в котрій осуджується політику „нового розділу" як заражену фільософією соціялізму. Як проти резолюції піднялася буря протестів, самий Ґрін резолюцію відкликав.

Конвенція ухвалила вести далі кампанію за бойкот японських товарів.

ЗАХОДИ ЗА ПОГОДЖЕННЯ ЮНІЙ.

НЮ ЙОРК. — Юнія дамських кравців, третя щодо величини юнія Комітету Промислової Орґанізації, вислала до президента Рузвелта телеграму з закликом скликати конференцію представників Американської Федерації Праці й Комітету для злиття наново розділених юній.

ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ ПОТРОЮЄ ДОПОМОГОВИЙ ФОНД.

ВАШИНҐТОН. — Американський Червоний Хрест, одержавши звіти зо шкід, спричинених недавнім гураґаном, постановив збирати на допомогу жертвам гураґану не 500,000 долярів, як він думав первісно, але 1 мілion 500 тисяч долярів, себто три рази стільки.

ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД НОВИМ ГУРАҐАНОМ.

ДЖЕКСОНВИЛ (Флорида). — Бюро погоди розіслало довкруги осторогу, що над Мексиканським заливом твориться осередок нового гураґану. Бюро побоюється, що гураґан може звіятися в північному напрямі й ударити на Флориду й Тексас.

ВЕЛИКИЙ ПОЖАР НАФТОВИХ ЗБІРНИКІВ.

ЛИНДЕН (Ню Джерзі). — У середу, коло 1. години зполудня, вибух тут на маєтку підприємства „Ситіс Сервіс Ко." газоліновий збірник на 1,680,000 ґальонів. Вибух розкинув довкола горіючу газоліну й довів до того, що за пару годин вогонь обняв 20 збірників із загальною містотою 2 міліонів ґальонів.

Полумінь підносилася інколи до 300 стіп угору. Дими видно було на багато миль довкруги. Пожарні сторожі околичних міст, як Нюарк, Ровей, Елизабет і Розел, працювали з пожарниками Линдену для зльокалізування вогню, і це їм до певної міри вдалося.

Коло пятьсот осіб боролися з вогнем, як 20,000 цікавих збіглися приглядатись до катастрофи. Пожарники кажуть, що треба сорок годин, щоб захоплені вогнем збірники вигоріли.

ПАПА ЗАКЛИКАЄ ЦЕРКВУ БОРОНИТИ ПРАВ ЛЮДИНИ.

ВАШИНҐТОН. — На відкритті золотого ювилейного року Католицького Університету Америки прочитано лист папи римського Пія XI. до католиків Америки, в котрім то листі папа закликає католиків протиставити жорстокій клясовій боротьбі боротьбу за права людини й за суспільну справедливість.

ЄПИСКОП ОСУДЖУЄ МІНХЕНСЬКИЙ МИР.

НЮ ЙОРК. — Генрі Токер, епископ протестанської епископальної церкви, виступив тут на квартальних зборах краєвої ради цеї церкви з промовою, в котрій осуджував мінхенський мир, кажучи, що він є більшим нещастям, ніж війна.

ФАРМЕРИ ВБИЛИ ПІВТРЕТЯ ТИСЯЧІ КІЗ.

ГАРИСБУРҐ (Па.). — Стейтовий комісар полювання дістав від фармерів цього стейту звіти, що вони вбили цього року „в самообороні", себто охороняючи себе перед шкодами, 2,500 диких кіз.

ЖИДИ АПЕЛЮЮТЬ ДО АМЕРИКИ.

НЮ ЙОРК. — Конвенція Союзу Галицьких Жидів в Америці, що збиралася тут у готелі Астора, вислала до президента Рузвелта петицію з просьбою вплинути на британський уряд не замикати Палестини для жидівської іміґрації.

Десять конґресменів зо стейту Ілінойс зголилися підписати подібний протест американських законадавців до британського уряду в тій справі.

ЕТНОҐРАФІЧНА КАРТА ЗАКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Карта подає крім границь держав, Польщі, Угорщини й Румунії, території сусідуючих зо собою народів: українців, словаків, мадярів і румунів. Карта може послужити ілюстрації для питання справедливости евентуальних нових розділів державних границь. Наприклад, останні вісті з Праги подають, що чехословацький уряд запропонував Угорщині, щоб нова границя між Чехословаччиною й Угорщиною йшла від міста Кошиць, попри міста Ужгород і Мукачів до місця, де нині збігаються границі Чехословаччини, Угорщини й Румунії.

Мірило на карті подане в кільометрах. Кільометри легко перемінити на американські милі, беручи півтора кільометра на милю, або 150 кільометрів на 100 миль (це так приблизно; докладно 1 миля має 1.609 кільометра, а один кільометер 0.621 ам. миль).

МЕМОРІЯЛ ДО ІТАЛІЙСЬКОГО УРЯДУ В СПРАВІ ЗАКАРПАТТЯ.

Повновласник українців в Італії, проф. Е. Онацький, передав італійському урядові меморіял у справі Закарпаття.

В меморіялі зясовано політичне положення закарпатських українців і теперішню ситуацію Закарпаття. Обосновуючи всі домагання закарпатських українців, меморіял підкреслює, що Закарпаття мало признану й заґарантовану відповідними договорами й законами повну автономію. Досі її не отримало. Тому меморіял домагається взяти під увагу справу закарпатських українців та признати їм право самовизначення.

УКРАЇНІКА В ІТАЛІЙСЬКІЙ ПРЕСІ.

Тижневик „Меридіяно ді Рома" з 11. вересня ц. р. видрукував на девятій сторінці дуже гарну й змістовну статтю професора Л. Сальвіні, присвячену творчості Стефаника. Цей самий тижневик у числі з 10. липня передрукував з катальоґу вистави української ґрафіки в Римі статтю-передмову проф. В. Сіцинського про українську ґрафіку під загальним заголовком „Українське мистецтво".

БУГАЙ ЗАКОЛОВ ПАСТУХА.

На одній полонині у Ворохті розюшений бугай кинувся на пастуха Миколу Середюка й заколов його рогами. Пастух від ран незабаром помер.

МЕДИЧНІ СТУДІЇ 10 ЛІТ.

У звязку з ухваленим останніми часами соймом і сенатом у Варшаві новим законом, медичні студії в Польщі будуть тривати 10 літ. Точніше: студії на лікарському виділі тривати будуть 7 літ, 1 рік військової служби й 2 роки практики на селі.

ВІНТЕРТОН ПІДТРИМУЄ ЗАКИД.

ЛОНДОН. — Хоч совєтський амбасадор Майський гаряче запротестував проти твердження лорда Вінтертона, що Совєти не хотіли йти до війни, то тепер Вінтертон знов повторив закид, що Совєти таки не хотіли воювати і заклик чехословацького штабу, щоб виробити спільний плян оборони, совєтський штаб збув мовчанкою. Причиною цього, говорив Вінтертон, є те, що розстріли совєтських ґенералів і адміралів ослабили совєтську армію.

ПРЕЗИДЕНТОВА СВЯТКУЄ 55-ЛІТНІ УРОДИНИ.

У вівторок дружина президента Рузвелта святкувала свої 55-ті уродини.

ВОВК ПОГРИЗ СЕЛЯНИНА ПІД ЙОГО ДОМОМ.

На подвіря Т. Кірičука в с. Рогізно, повіт Берестя, вбіг вовк і почав ловити кури. Тут вибіг з вилами селянин, але припадком пошпотався й упав на землю. Тоді вовк кинувся на нього й погриз його в шию й лице. Покусаного перевезли до лічниці в Бересті.

ВЕРНУЛОСЯ 700 ВОЯКІВ АЖ ТЕПЕР ЗО СВІТОВОЇ ВІЙНИ.

Цими днями заняли японці один острівець на Тихому океані; на острівці було 700 вояків з давньої німецької й австрійської армії. Вони перебували там як полонені. Думали ввесь час, що війна триває дальше. 40 цих „полонених" вернулися до Польщі. Один з них, якийсь Мусєлінські з Гожуня під Кротошином, залишив був жінку й двоє дітей на 60-морґовому господарстві, а тепер застав жінку з другим мужем і також з двома дітьми з нового подружжя.

ХОЧУТЬ ІНТЕРВЕНЦІЇ АМЕРИКАНСЬКОГО УРЯДУ В ОБОРОНІ ЖИДІВ.

Сенатор Ваґнер орґанізує сенаторів і конґресменів для натиску на президента Рузвелта, щоб американський уряд поробив якісь заходи супроти пляну британського уряду здержати дальшу іміґрацію жидів до Палестини.

СМЕРТЬ У ПОЖАРІ ЛІСУ.

У Форт Френсиз (Онтаріо, Канада) в повіті Данс шаліють страшні пожари лісів. Досі згинули в пожарах 14 осіб. Багато інших лікуються від попечення в шпиталях. Всі, що погибли, це, з винятком трьох осіб, члени родин двох братів Лябелів. Як брати були заняті гашенням лісового вогню, їх повідомлено, що їх власні доми загрожені вогнем. Як брати підійшли до своїх господарств, доми вже згоріли, а їм удалося врятувати живими лише двоє дітей. Про поважні вогні доносять теж із північної частини Мінесоти.

24 РАЗИ ЗАМУЖНЯ І ПОНАД 400 РАЗІВ ЗАРУЧЕНА.

У столиці Франції, Парижі, станула перед судом Жанета Ляет, дочка купця, обвинувачена в тому, що в ріжних державних столицях світу допускалася матримоніяльних обманств, щоби придбати більшу суму грошей. Перед судом Жанета Ляет призналася, що була 24 рази замужня і понад 400 разів заручена.

СЛІЗНІ БОМБИ ПРОТИ СТРАЙКАРІВ.

Поліція в Трентоні, Ню Джерзі, вживала слізних бомб проти страйкуючих робітників підприємства Джозеф Стовкс Робер Ко., як вони не давали страйколомам висідати під брамами підприємства з вантажних авт.

КАБІНЕТ ЗАКАРПАТТЯ

ПРАГА.— Премієром нового уряду для Закарпаття є Андрій Бродий. Інші міністри: о. А. Волошин, Ю. Ревай, І. Бачинський, С. Фенцик. Закарпаття матиме свій окремий парлямент, нарівні зо словаками й чехами. Уповноваженим до переговорів з мадярами є І. Бачинський, а до переговорів зо словаками в цілі усталення словацько-закарпатських границь—Фенцик.

МАДЯРИ ПОГРОЖУЮТЬ ВІЙСЬКОМ.

ПРАГА. — Мадярська делеґація в Комаромі починає говорити гострим тоном та погрожувати маршем на Словаччину і Закарпатську Україну, коли противна сторона добровільно не відступить мадярам того, чого вони жадають. Мадярські війська, які у великій скількості скупчились на границі, починають нервуватись. Вони почали уставлятися до боротьби та копати окопи. Те саме у віддалі 250 стіп почали робити чехословацькі війська. Ситуація настільки грізна, що голова чехословацької делеґації і заразом премієр нового словацького уряду, д-р Тісо, рішив звернутися до Гітлера з проханням, щоб той вплинув на мадярів. У тій цілі виїхав уже до Берліну словацький міністер д-р Дурцянський.

МАДЯРСЬКІ И ПОЛЬСЬКІ ПОВСТАНСЬКІ ВІДДІЛИ ПЛЮНДРУЮТЬ ЗАКАРПАТТЯ.

ПРАГА. — Американські кореспонденти в Празі доносять, що на Закарпатську Україну вдираються загони мадярських і польських терористів і стараються ріжними терористичними вчинками викликати повстання на Закарпатті. Мадярські терористи йдуть з полудня, а польські з півночі. Ситуація така грізна, що місцева влада мусіла запровадити военний стан в Мукачеві й околиці. Місцева влада схопила в містечку Берегово сімох терористів, що походять з мадярської орґанізації „Шабад Чапат". В іншому місці зловлено 11 членів, серед них одного мадярського офіцира. Вони признаються, що в числі 250 потайки вдерлися на Закарпаття з завданням висаджувати в повітря мости й викликувати заколот, щоб у той спосіб створите таку ситуацію, яка далаб оправдання мадярським і польським військам захопити Закарпаття.

ЧЕСЬКИЙ МІНІСТЕР ПОЇХАВ ДО БЕРЛІНУ.

ПРАГА. — Чеський міністер Хвальковський поїхав до Берліну, щоб там вкупі з німецьким урядом виробити основи нового співжиття з Німеччиною. Хвальковський усе був прихильником приязної політики з Берліном. Добрий успіх тих нарад майже запевнений, бо чехи вже давно приняли всі умови німців. Тепер іде про формальне затвердження.

НІМЕЧЧИНА НАРІКАЄ НА АНҐЛІЙСЬКЕ ЗБРОЄННЯ.

БЕРЛІН. — Німецькі часописи нарікають на Анґлію, яка в останніх часах іще більше зброїться, ніж передтим. Ґазети зазначують, що коли Анґлія буде далі так поступати, то для Німеччини не лишиться нічого, тільки й собі збільшувати зброєння.

ФРАНЦІЯ ЗНОВ УХВАЛИЛА ВЕЛИКІ СУМИ НА ЗБРОЄННЯ.

ПАРИЖ. — Французький парлямент ухвалив нових 2,300 міліонів франків на зброєння. Парлямент поступив так тому, що Гітлер заявив, що свої західні границі Німеччина буде укріпляти далі. За французькими відомостями, німці тепер масово перевозять усякі сталеві заборола, які вони здобули в Чехословаччині в чеській лінії „Мажіна". Як відомо, та чеська лінія була побудована за французькі гроші.

Голова французьких военних ветеранів, Генрі Пінсо, домагався в імені своєї орґанізації запровадження диктатури в Франції аж до 1940 року.

МУСОЛІНІ ОСТЕРІГАЄ ДЕМОКРАТИЧНІ ДЕРЖАВИ.

РИМ. — „Інформаціоне Діпльоматіка" помістила статтю якої авторство приписують Мусолінієві. В тій статті остерігається Анґлію й Францію, щоб вони поволі поступали за своїми зброєннями і военними погрозами, бо відповідна пора на війну вже минула. Тепер в обличчі німецько-італійської сили нічого не остається, як приняти мир на основі того договору, що його підписали в Мінхені.

ІТАЛІЙСЬКІ „ДОБРОВОЛЬЦІ" ВЕРТАЮТЬСЯ З ЕСПАНІЇ.

ҐЕНДАЄ. — Коло 12,000 італійських добровольців на приказ Мусолінія повертаються додому. По них Італія вислала своїх чотири кораблі. Рівночасно з тим відіслано додому міжнародних „добровольців", що боролися по червоній стороні.

АНҐЛІЯ ОСТЕРІГАЄ ЯПОНІЮ.

ТОКІЮ. — Анґлійський амбасадор у Токіо зложив на руки японського уряду осторогу проти заходів японців захопити полудневу частину Китаю. В осторозі говориться, що в полудневій частині Китаю Анґлія має свої інтереси.

"SVOBODA" (LIBERTY).
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРИЗНАКИ НЕБЕЗПЕЧНОЇ ГАРЯЧКИ

Вже нині всім ясно, що мінхенський договір, який без боротьби віддав Чехословаччину під неподільні впливи Німеччини, а з нею відкрив німцям шлях до експанзії на схід, не тільки що не „приніс світові миру", як це запевняв Чеймберлин, але поза всяким сумнівом вирішив, що війна таки мусить бути. Мінхенський договір можна вважати виповідженням війни, а не заключенням миру.

Та треба підкреслити, що Чеймберлин, той сам, що захоплений анґлійській юрбі по повороті від Гітлера відчлитав спільну німецько-анґлійську заяву „вічного миру", фактично ніколи сам не вірив у мир, а знав, що по мінхенськім договорі війна невідхильна. Тому саме кілька днів пізніше він у парляменті підкреслив, що Анґлія не сміє ні на хвилинку припинювати своїх зброєнь. А ще кілька днів пізніше анґлійський уряд натякнув, що його ціллю в зброєнні є побудувати 12,000 наймодерніших літаків. Рівночасно анґлійський уряд вислав до Франції свою військово-летунську комісію, яка має оглянути французькі летунські фабрики й разом з французами приступити до розбудови спільної летунської фльоти.

Гітлер у той сам час над границею Франції врочисто заявив, що укріплення над французькою границею, а також загальні німецькі зброєння будуть продовжуватися в повному ході. Бо в демократичних краях кожної хвилини можуть прийти до влади інші люди, такі як Іден, Чорчил, чи Доф Купер, і вони можуть піти війною проти Німеччини. Отож треба бути готовим. Не менш войовничі промови виголошував зараз по мінхенськім договорі Мусоліні. Все це є наявним доказом, що миру на світі не тільки що не осягнено, але що всі здали собі з того виразно справу, що війна мусить бути; хіба Анґлія і Франція захочуть далі віддавати без війни все, чого захоче Гітлер. А Гітлера хотіння не є обмежені. Цей волюнтарист нашої доби вірить у засаду, що дана нація повинна розширюватися так довго, аж доки не спинить її переконливо якась інша сила. Ніколи раніше і ніколи від внутрішнього насичення чи умучення.

Цей гарячковий стан, у якому всі народи готуються до остаточної розправи, уділюється також Америці. Бо Америка знає, що на випадок вибуху ще одної світової війни вона буде змушена остаточно знов узяти в ній активну участь. В нинішніх часах, коли головну ролю у війні грають не фронтові вояки, а фабрики зброї в запіллі, невтральною може залишитись тільки та країна, що не має ніяких торговельних звязків зо світом. А Америка такою країною не є. Вона має величезні засоби сирівців, а також високо поставлений промисл. Воюючі европейські краї будуть забігати її ласки. Остаточно вони її втягнуть в один з воюючих таборів.

САМОВИЗНАЧЕННЯ НАРОДІВ

І знову перед світом станула проблема самовизначення народів. Її висунув — щодо судетських німців — Гітлер у своїй останній ніремберській промові. Її поширив — у свому „Листі до Ронсімена" — Мусоліні у відношенні до всіх національностей Чехословаччини. Але чи до **всіх?...**

У вище згаданому листі говориться тільки про судетців, мадярів, словаків і поляків. Про українців не згадується, ніби їх у Чехословаччині нема. А проте автор „Листа до Ронсімена" знає дуже добре, що в Чехословаччині існує більш як 600 тисяч українців, цебто національна меншина, що в порівнянні з нею польська меншина виглядає (скількісно) дуже мізерно. А всеж згадується про польську меншинну проблему, а нічого не згадується про українську.

Чому? Відповідь дуже проста: тоді, як усі вище зазначені меншини вже виявили свою волю, і то в спосіб, що не викликає сумнівів, українці в Чехословаччині затримали дивну позицію... невтральности. Ось погляньте хочби на резолюції останньої Центральної Української Ради, що мала збори 4. вересня ц. р. в Ужгороді. Ствердивши, що Чехословаччина не перевела в життя навіть першого етапу автономії, яка була заґарантована сан-жерменським договором, збори Центральної Ради виразно проголосили, що „вона стоїть непохитно на становищі єдности Підкарпатської Руси з чехословацькою республикою та **непорушности її границь і демократичного** ладу".

Тоді, як усі інші національні меншини, які навіть **не мали** ніяких особливих прав, забезпечених міжнароднім трактатом, уже віддавна сформулювали свої вимоги і передали їх не тільки чеському урядові, але й місії Ронсімена, українці Закарпаття щойно 4. вересня збираються на раду, а зібравшись, не знаходять нічого пильнішого й поважнішого, як турбуватися про кордони держави, що не тільки не додержала своїх зобовязань щодо українського населення, а продовжувала аж до останнього моменту переводити над ним ганебні експерименти (в роді ославленого плебісциту про шкільні підручники). Як „вірні русини", закарпатські українці стають в обороні держави, що не визнає навіть їхнього національного йменя, проти національних меншин, що змагають до сповнення свого соборницького ідеалу! Мало того, в низку ухвалених резолюцій вони включають вимогу про негайну передачу повної влади в руки ґубернатора, о. Грабаря, який виявляє недвозначні симпатії — як видно з інтервю, що він дав кореспондентові польського „Курєра Варшавского" (ч. 239, з 1. вересня ц. р.) — до „білої російської еміґрації", і намагається витворити якусь дивовижну „карпаторуську мову" та не менш дивовижний „карпаторуський нарід". (Див. „Діло" з 7. вересня).

Чиж дивуватися після цього, що інтернаціональні чинники, які вирішують тепер чехословацьку справу, не вбачають там ніякої української проблеми?! Звертаю увагу, що цієї української проблеми в Чехословаччині ми не знаходимо не тільки в Листі до Ронсімена" великого державного італійського діяча, але — і це зрозуміло, з огляду на дружні відносини, що існують між чехословацьким та французьким урядом — і в французькому офіціозі міністерства закордонних справ, „Ле Тем", де в числі з І. вересня, себто вже навіть після ухвал Української Центральної Ради та відвідин її преднставниками міністерських передпокоїв у Празі, видруковано мапу національних меншин у Чехословаччині, і на цій мапі фіґурують німці, мадяри і поляки, а нема ні словаків, ні українців. Українську територію подано як чеську.

Події знайшли нас знову непідготовленими. Події, що їх можна назвати вирішальними для наших західніх українських земель. Гасло самовизначення народів, гасло направлення національної несправедливости, завданої версайським та іншими трактатами, що, замісць одної великої Австрії, вязниці народів, витворили кілька менших, знову починає набирати великої революційно-моральної сили. І наш український нарід повинен теж знайти свою дорогу до самовизначення, повинен знову заявити перед світом, що він має право на власне незалежне життя. Чекаючи, поки з руїн советської імперії повстане Велика Україна з нашим чарівним Києвом, як столицею української імперії, ми мусимо докласти зусиль, щоб наші західні землі зібралися в одне ціле: українські землі під Польщею, Румунією й Чехословаччиною можуть дати добру підставу для будучої української держави. Бо якщо справедливість вимагає, щоб землі Чехословаччини, населені поляками, мадярами і німцями, повернулися, внаслідок виявленої через плебісцити волі відповідних населень, до матернього національного пня, то більш справедливо вимагати, щоб українські землі, пошматовані мировими договорами між трьома державами, що не дотримали **ні одного із зобовязань,** принятих на себе у відношенні до українського народу, мали теж можливість виявити волю свого населення зеднатися в одній національній державі.

Але щоб це осягнути, ми повинні піклуватися не про чужі нам державні кордони, а про наші життєві національні інтереси.

Евген Онацький, Рим.

ЛОМИМО КОРДОНИ!

Молодий чоловік, що з ентузіязмом реферує справу, не є приневолений довго говорити, або когось зокрема переконувати. Гурток присутніх, доволі припадково зібраних на засіданні громадян, є негайно однозгідний, нема ніякої дискусії. Скоро і річево ділимо працю. Всі свідомі ваги акції і того, що вона мусить іти скоро, справно та без ніякого розголосу. Розходимося зо словами: „Якщо буде тільки трицятеро, то вже багато зроблено!"

На другий день я пишу низку листів і даю до часопису малу оповістку:

„Прийму на літні ферії одну дитину і заплачу їй дорогу там і з поворотом".

Листи йдуть на полудне, часопис і з зачеркненою оповісткою — на північ.

За тиждень дістаю листа. Писаний невправною молодечою рукою на бідному папері. „Високоповажана Пані! Я чула, що Ви хочете взяти на літо дитину. Я дуже хотіла би побачити нашу славну Галичину. Буду Вам вдячна, як візьмете мене. Маруся".

Лист висланий з близької, а такої далекої Холмщини. Негайно висилаю гроші на дорогу і за три дні Маруся в мене.

Мила, шіснацять-літня сільська дівчина. Скінчила тільки народню школу. Розумна, відважна: Сама приїхала, хоч перший раз їхала залізницею, сама трапила до мене, хоч у житті у великому місті не була. Збентежилася щойно тоді, коли я запровадила її до лазнички, щоб умилася з дороги, а ще більше, коли сіла зо мною обідати. Не хотіла якось спершу їсти... Але я вдавала, що не запримічую, як тяжко моїй Марусі держати вилки і ніж, як вона дивиться спершу все на мене... Якось поволеньки вона таки пообідала. Вечерю подала я вже окремо, щоб не бентежити мою гостю.

Чергового дня Маруся оглядала трохи Львів, а вечором поїхала дальше у Скільщину. Мала там замовлене місце в одному священичому домі.

Вакації зближалися до кінця і от 25 серпня зїхалися „наші діти" у Львів. Наша ініціятива зискала стільки симпатії, стільки допомоги громадянства, що ми назбирали тих „наших дітей" не трицятеро, а сімдесятеро. Поділили на невеличкі ґрупи (щоб не звертати уваги), кожна ґрупа дістала провідника і діти три дні оглядали Львів. Наш Львів, український. Школи, установи, музеї. Вечором четвертого дня спільна вечеря. Скромно, тихо, може аж надто скромно й тихо... Хто з громадянства був на тій вечері, той увесь час ковтав сльози і не скоро забуде ці враження... Наймолодша наша гостя, дванацять-літня Валя зпід Кремянця, вилізла на крісло, щоби просто, так по дитячому, подякувати нам. А згодом дякував і хлопчик з Холмщини, і з Підляшшя, і малий пастушок з Полісся, і ще один, уже майже „дорослий", бо вісімнацять-літній хлопець десь із якогось села, де нема навіть школи... На кінець діти мали ще кіно: фільми з українського життя. Було і Свято на Білій Горі, і Крилос, і похорон ґен. Тарнавського. Треба було бачити тих сімдесять дитячих голівок, з яким напруженням, з якою радістю слідкували вони за цими фільмами. Ще одне прощання, роздача пакунків на дорогу й грімке „До побачення!"

„Моя" Маруся розказує в хаті свої враження. І на Маківці була, і на Святі „Просвіти", і переробила майже цілу історію України. І „моя" Маруся це вже інша дівчинка, ніж та, що була в мене перед шістьома тижнями. Виросла, поправилася; весело, сміло сідає до обіду. Вже не соромиться їсти разом зо мною, по обіді оглядає навіть картини на стінах, тішиться, що це все робота наших малярів. На дорогу просить дати їй часописи, а дістає ще більше книжок. Несміло каже мені: „На другий рік треба, щоби пані взяли дівчинку з іншого села; я вже не смію другий раз їхати, і так скористала багато! Цілого життя буде мені замало, щоб я пані віддячилася!"

А за тиждень дістаю ось які два листи:

Високоповажана Пані!

Високоповажана Пані, з великою шаною і вдякою пишу до Пані листа. Я заїхала до хати дуже добре і було нам весело, бо їхало нас з нашої Холмщини аж шестеро; на двірці чекала на нас уже фіра і ми заїхали аж до хати. На другий день я тільки встала, вже поприходили товаришки і були дуже цікаві. Я їм оповідала про Галичину, про її ношу, що звідала у Львові, і вони дуже жалували; а найбільше то жулувала та, котра мала їхати, а не поїхала. Яка я Пані вдячна, що й не можу висказати того, бо тепер я зовсім відмінилась. Я бачила все на власні очі і знаю хоч трохи історію свого народу. Дякую Пані якнайщиріше. Я ніколи Пані того не забуду! Буду старатися якнайбільше заохочувати дівчат до освітньої праці.

Цілую ручки. Кланяюсь низенько. До побачення.

Маруся.

4. IX. 1938.

Високоповажана Пані!

Високоповажана Пані, ми, як родичі нашої доньки, почуваємось до великого обовязку зложити Пані якнайщирішу подяку за те, що Пані як рідна мама опікувалися нашою донечкою, і що вона могла відвідати наш славний і дорогий Львів і взагалі Галичину, бо ми на те не малиб змоги. Отже дуже Пані дякуємо і ще раз дякуємо. Нехай Господь милосерний винагородить за те Пані, що Пані нам зробили таку велику ласку: пізнати свій край, свій нарід, і так опікуватись. Донечка нам каже: „Мамо, яка та пані добра, що не треба рідної мами". Ми не здиблемо слів подяки. Будемо ціле життя дякувати, а Пані Господь хай дасть прожити многі літа.

Родичі Марусі.

„На другий рік мусимо взяти дві сотки дітей" — сказали ми собі, коли відїхали останні.

А я вірю, що буде їх чотири сотки!

Анна Брилинська.

Павло Буркан.

ОЧІ ЗАЛЮБЛЕНОГО

(Оповідання).

(2)

Нараз той розбійник схилився, приступив до дівчини, вхопив її за руку і крикнув:

— Дівчино, я люблю тебе!

— Змилосердися надо мною над нами, — дівчина стала благати. — Мій батько має вдома великі багатства. Він усі ті багатства дасть тобі, як ти нас пустиш.

— Я плюю на багатства твого батька! Для мене ти найбільше багатство... Маріє! Твоя доля, доля твоїх братів, доля твого батька і твоєї мами в твоїх руках. В твоїх руках і моя доля. Ти спасеш життя своїх, ти спасеш мою душу, як сядеш на коня і зо мною поїдеш до найближчої церкви, ось за тою горою, і як там піп звінчає нас.

Дівчина стала аж тепер призиратися до опришка. По хвилі вона спитала:

— За ту ціну даси волю татові, мамі і братам?

— Зараз!

— Мені того ще замало. Я не хочу бути жінкою розбійника, ані такого, що на своїй совісті має так багато гріхів.

— Яж тобі вже сказав, що ти можеш спасти мою душу. Я покину промисл розбійника; деяку кривду, що дасться направити, направлю; гріхи відпокутую, поставивши церкву.

Дівчина приступила до розбійника, вхопила його голову в руки, поцілувала в чоло і сказала:

—Давай коня, поїдемо до церкви. Очевидно, поїдемо з батьком, з мамою і братами.

Ще тої днини піп звінчав їх. Неспіймака розрахувався зо своїми товаришами і розпустив їх. Став зразком чесного і побожного чоловіка. Ось яку силу мала любов, що наче та блискавка на яснім небі нагло спалахкотіла в серці такого кровожадного звіра і в одній секунді не лиш присмирила його, а перемінила неначе в новонароджене ягнятко.

*

Такий то був зміст короткої пригоди розводненої і розбовтаної на вісімсот двацятьох сторінках книжки під заголовком: „Абсолютна всемогучість сердечної любови. Глибоко психолоґічна студія".

Автор тої „студії" не лиш був зарозумілий на свою повість. Він ще й грошевитий був. Завзявся повість видати, як тільки мож чепурно. Найняв кількох спосібних малярів, щоби вони деякі, в повісті описані пригоди, понамальовували, бо він свою повість хоче видати ілюстровано. Малярі спільно прочитали повість, защо автор очевидно заплатив їм окремо. Коли малярі вже знали, що в тій повісті діється, розібрали між себе поодинокі пригоди і стали малювати, щоби ті пригоди показати образками.

Маляр Липка взяв на себе намалювати хвилину, коли то дівчина станула перед бандитом і коли бандит, глянувши на неї, покаявся. Коли повість вийшла друком, образок Липки, очевидно тільки його репродукція, так усім подобався, що він оригінал дав на виставу образів. Хто переходив попри образ, той ставав і довго до нього призирався.

Дівчина на образі, то невидана краса. Та не краса тої намальованої дівчини приковувала до образу очі видців. Всі вдивлялися лиш в голову бандита і подивляли її. Не так до цілої голови призиралися, як лиш до її очей. Не так до цілих очей, як до їх погляду, сказатиб, до мовитих очей. З рис лиця, солодко напружених, ще більше з очей, втуплених у лице дівчини, сіяло безмежне щастя такого, що перед собою бачить якусь розкіш, яка жде його; з тих очей било любе, солодке, розкішне блаженство. Ця розкіш, ця блаженність сіяла з такою силою, що її не ослаблювало червонаве заприщене лице, ні сильно голубий ніс.

Кожний маляр і взагалі кожний знавець малярської штуки казав, що очей з таким поглядом і лиця з таким виразом жаден маляр не намалює з власної голови, з власної уяви. Всі казали, що, малюючи голову бандита, маляр мусів перед своїми очима мати чоловіка, котрий бодай хвилину був безконечно щасливий; котрий бодай одну секундочку дивився так, як отсей опришок на образі. Ту хвилину маляр підхопив своїм оком і закріпив у своїй душі. Хляпнувши в тій хвилині пензлем по полотні, або черкнувши олівцем по папері і, перемалювавши на полотно, маляр ту розкіш в очах бандита зробив вічною: як не до хвилини, коли земля вистигне, то бодай до хвилини, коли образ розсиплеться, згрижений зубом часу.

Чи модель, себто особа, котра перед малярем стояла тоді, коли маляр малював лице бандита, могла на замовлення дивитися так, як дивиться ось тут на образі? Чи так годен дивитися будьякий чоловік, що за гроші наймається маляреві годину чи довше чепіти перед ним?

Ось такі то питання вирінали в душі кожного знавця малярства, що призирався до образу. Майже кожний на це своє питання відповідав собі самому так:

— Маляр мабуть мав щастя. Він, зо своєю течкою, в якій вже був начерк лиця і очей бандита, тільки ще бездушних, кружляв по паркових закутинах, де сходяться залюблені. Ходив хильцем проміж кущі і, укритий за ними, призирався до ріжних любовних пар. Мабуть попав на молодого студента в тій секунді, коли гарна пансіонарка обіцяла йому, що вийде до нього тоді, коли в парку, або в садку коло їх хати, чи детам, не буде нікого. Коли очі студента засіяли щастям, маляр пильно черкав олівцем по папері.

Ріжні ріжно пояснялі собі спосіб, яким маляр роздобув цей погляд очей. Всі були одної гадки: що образ є перлою між образами.

Коли маляр Липка чув ті здогади, він лиш підсміхувався. Хоч його питали, він своєї тайни не хотів зрадити. Відповідав жартом, що таким поглядом все дивиться на нього одна стара дівка, що переслідує його своєю любовю.

Маляр Липка справді мав щастя. В однім селі знайшов, як не цілі моделі, то все їх частини. Знайшов кілька бандитообразних парубків і знайшов прегарну дівчину. Таку гарну, що боявся малювати її, щоби самому не залюбитися. Великим нещастям це не було би, якби не те, що вона вже була заручена, він був жонатий. Малюючи її, мусів дуже гамуватися, щоби не дати їй причини пожалуватися свому парубкові. Тяжче було знайти модель отамана опришків. Тай з цим мав стільки щастя, що надіявся для одної голови використати два моделі. Голову бандита міг би йому дати один жебрак в селі. Щасливий погляд можна би домалювати, підхопивши в церкві погляд дуже побожного дяка, коли він втупить очі в хрест над іконостасом і співає:

„Свят, свят... осанна в вишних".

Той жебрак, котрого голову маляр загадав зробити підкладом для голови отамана бандитів, упав маляреві в око не зараз по приїзді в село. При головній вулиці села була велика коршма з просторою і чистою кімнатою для гостей. Маляр Липка закватирувався в цій коршмі. Саме до тої коршми заходили ті бандитообразні парубки, котрих Липка попереносив фарбами на полотно. Дівчина, котру Липка змалював, була сестрою одного з тих парубків. Одної днини, коли маляр зо своєю текою під пахою вийшов з коршми, забалакав до нього якийсь жебрак.

(Далі буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ГВАЙТСТОВН, Н. Й. Мітінґ Тов. Просвіта, від. 129., відбудеться в суботу, 15. жовтня, в 8. год. ввечір, в домі тов. Івана Голошецького, 151-11 20 Ев. Обовязком всіх членів прибути на мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Член, що неявиться, буде караний після статута. — М. Дзярський, секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Зїзд ОДВУ і У. Ч. Х.

В днях 3, 4 і 5-го вересня ц. р. відбувся 7-мий зїзд ОДВУ та 2-гий зїзд У. Ч. Х. і М. У. Н. Жіноцтво, зорганізоване в У. Ч. Х., відбуло свої окремі наради, на яких обговорило ріжні організаційні справи.

В тім часі, як був зїзд У. Ч. Х., відбувся також другий конгрес націоналістів і величава манїфестація української еміграції.

Ця величава маніфестація, на яку зібрались тисячі нашого народу, була виявом того, що ідея українського націоналізму жива та близька серцю нашого свідомого загалу. Ця могутня маніфестація повинна і нам, українському жіноцтву, зорганізованому в У. Ч. Х., додати охоти до дальшої праці над тим, щоб уже в короткому часі десятки тисяч нашої еміграції були переняті одним бажанням: працювати і жертвувати для великої ідеї визволення українського народу.

На зїзд прибули дорогі гості від Проводу Українських Націоналістів з Европи та делегати з Канади від У. Н. О. і від жіночої організації Канади О. У. К. Перший привитав кількома словами делегаток та члениць У. Ч. Х. ген. В. Курманович. Промова його була неначе присяга, до якої закликав усе наше жіноцтво, щоб не зложило зброї, доки не вибремо самостійної української держави. Промовець згадав за покійного вождя Евгена Коновальця і його трагічну смерть.

По нім промовляв п. Ярослав Барановський і вказав на те, що коли нарід має в своїх рядах таке свідоме і патріотичне жіноцтво, то ми дійдемо до своєї мети, за котру згинув трагічною смертю вожд українських націоналістів.

Голова ОДВУ, проф. О. Грановський, розказав про традиції і звичаї української жінки від найдавніших часів до сьогодня і підніс великі заслуги теперішньої жінки-українки на полі культурному й організаційному.

Привіт від У. Н. О. з Канади передав М. Шарик, а від жіночої організації Марія Василенко. Обоє виголосили реферати про великі успіхи наших братів і сестер на полі українського націоналізму і допомоги рідному краєві.

О. д-р Клодницький побажав гарного успіху і розвою нашій організації і закликав до впертої і послідовної праці в користь визвольної справи.

Пані Матковська з Рочестер, Н. Й., проводила нарадами, а секретарювали: Оля Пельц і Оля Небор. По закінченні привітів предсідниця покликала до звіту голову У. Ч. Хреста, паню А. Середу, яка сказала, що праця не пішла на марне, а вислід великий. Будучність покаже, яке велике признання має українське жіноцтво.

Стефанія Галичин, організаторка У. Ч. Х., виголосила широкий доклад зо своєї праці, а саме: зорганізування 15 відділів; про відчити і реферати на ріжні теми по відділах; про вистави українського мистецтва й інше. Її звіт виказував, скільки може зробити одна особа.

Пані М. Демидчук була відповідальна за „жіночу сторінку" в „Націоналісті": Здаючи звіт за два роки, вона сказала, що писала статті на ріжні теми, які багато причинилися до освідомлення нашого жіноцтва. При кінці зложили свої звіти заступниці голови У. Ч. Х., М. Близнак і П. Дзят.

По звітах урядниць наступила оживлена дискусія. Всі делегатки з заінтересуванням дискутували обширно над працею поодиноких урядниць, а також усі подавали свої уваги на наступний рік.

Намічено плян будучої праці. Зокрема звернено увагу на те, щоби повести поширену й оживлену акцію в новозорганізованих відділах та скріпити їх організаційно назверх, защепити і поглибити в них ідею націоналістичного руху.

Уступаючому урядові дано вотум довіря через оплески і переведено вибір нової управи, до якої ввійшли: Степанія Галичин, голова; Марія Гук, заст. голови; Оля Небор, секретарка. Районовими організаторками вибрані: Анна Гладун на Ню Йорк і околицю; Теодора Маньковська на Рочестер, Н. Й., і околицю; Мирослава Хавлюк на стейт Конетикот; Анастасія Ворончак на Філядельфію, Па., й околицю. Тетяна Прутяк на Шікаґо, Ілл., і околицю.

Ухвалено резолюції, які піддавали потребу єдности українського жіноцтва біля націоналістичної ідеї, влаштування світової вистави в Ню Йорку і співпраці з іншими націоналістичними організаціями.

О. Н.

—o—

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Поклик до ветеранів світової війни.

Під пору рішається доля деяких поневолених народів. Але не українського народу. Без нас і проти нашої волі рішають про нашу майбутність. Наша рідна Батьківщина розділена між чотирьох займанців.

У Великій Україні дикий московський наїзник винищує найкращих синів нашого народу розстрілами та каторгами.

На західньо-українських землях відвічний ворог лях нищить наші культурні і господарські установи та добирається вже й до душі українського народу, нищачи українські церкви і переводячи насильно латинізацію нашого народу, а то в тій цїли, щоб на наших відвічних землях по нас і сліду не осталось. Закладають якісь-там „товариства шляхти загродової". Десятками тисяч вязнять нашу молодь, бо знають, що в молоді є будучність нації.

Не краще живеться нашому народові і під циганською Румунією. Такіж самі звірства і там діються нашим людям.

Нам, як ветеранам світової війни, не можна глядіти на це байдужно. Ми наставляли груди в обороні світової демократії. На нас тяжить святий обовязок стати в обороні рідного народу та якнайрішучіше запротестувати перед урядом Злучених Держав і перед цілим культурним світом проти несправедливости версайського договору, яким наш 45-міліоновий нарід віддано на поталу наших відвічних ворогів, та заявити перед світом, що на сході Европи не буде миру доти, доки не повстане самостійна українська держава.

Тому ми, ветерани в Філядельфії, згуртовані в пості ч. 1, на своїм мітінґу ухвалили візвати всіх наших товаришів зброї в цілій Америці, щоб негайно порозумілися з нами в цїли скликання віч по всіх більших містах Злучених Держав та висилки делеґації до президента і міністра заграничних справ з домаганням, щоб обстоювали наші справедливі домагання таксамо, як обстоюють за меншинами інших народів.

Тому ми кличемо: ветерани Америки! відізвіться! Скликуймо віча! Шлім протести до всіх головних держав світу!

Бо пора це великая єсть!

Іван Сярчинський,
2928 Poplar St., Philadelphia, Pa.

УВАГА! ☛ **НЮ ЙОРК і ОКОЛИЦЯ!** ☚ **УВАГА!**

ОКРУЖНА УПРАВА ОДВУ В НЮ ЙОРКУ
запрошує все патріотичне українське громадянство Ню Йорку й околиці на

ТРАДИЦІЙНЕ
СВЯТО ГЕРОЇВ

:—::—: яке відбудеться :—::—:

В НЕДІЛЮ, 16. ЖОВТНЯ (Oct. 16, 1938)

В ГОДИНІ 7:30 ВВЕЧІР
в STUYVESANT HIGH SCHOOL HALL, 15th STREET, BETWEEN 1st AND 2nd AVENUE, NEW YORK, N. Y.

Нова й цікава програма! Збірні деклямації! Рецитації! Інсценізації!
Все це виконає **Літературний Гурток при МУН. Хор! Орхестра! Промови!**
Хор української греко-католицької церкви св. Юрія з Ню Йорку під проводом п. Т. Онуфрика.
Приходіть всі, бо цьогорічне Свято Героїв буде влаштоване оригінально під мистецьким оглядом!

Українці й українки! Наближаються роковини історичних днів. Полишилися нам по них тільки спомини, та тисячні могили, розкинуті по Українській Землі, які вказують нам, що наші батьки й брати жертвою життя й крови вміли постояти за рідний край у великій історичній потребі. Справді ці могили пориті й поруйновані ворогами, але вони вже зродили нові полки борців, що переняли на себе важкий хрест дальшої боротьби за права Нації. Плекаймо любов і посвяту до тих найкращих синів України, що їх між нами вже нема, бо культ наших борців творить нові ряди українських патріотів, що Українську Націю ставлять понад усе. Тому раз у рік прийдімо віддати поклін поляглим Героям Української Національної Революції та скріпімо свої сили до дальшої праці й посвяти для України.

233,7,9

Окружна Управа ОДВУ в Ню Йорку.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270., відбудуться в суботу, 15. жовтня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Всі члени повинні прийти на збори, бо є справи до полагодження. Довгуюче члени мають вирівняти свої залеглости. — М. Баран, секр.

ELIZABETH, N. J. ☚

СПІВАЦЬКЕ ТОВАРИСТВО БОЯН В ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.
:—::—: відограє :—::—:
В НЕДІЛЮ, 16. ЖОВТНЯ (OCTOBER 16, 1938)

☞ УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ ☜

дуже гарну виставу укладу д-ра Л. Цегельського
з музикою, співами і танцями.
В УКР. НАР. ДОМІ, 214 FULTON STREET, ELIZABETH, N. J.
Ціни тикетів: 5 перших рядів по 75 ц., прочі ряди по 50 ц.; діти по 15 ц.
Режісер: **уч. Ядловський.**
Декоратор і характеризатор: **п. Бражник** з Ню Йорку.
Початок у годині 5. пополудні.

ПОЗІР! ДЖЕРЗІ СИТІ І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ 2. СОТНІ ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧИ
В ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.
:——::——: відбудеться :——::——:

„СВЯТО ГЕРОЇВ“

В НЕДІЛЮ, 16. ЖОВТНЯ (OCTOBER 16, 1938)
В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,
181-183 Fleet Street, Jersey City, N. J.
Поч. у год. 7:30 ввечір. — Вступ за добровільними датками.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВИТЕРСЬКА ЦЕРКВА В НЮАРКУ, Н. ДЖ.

49 BEACON STREET

В НЕДІЛЮ, 16. ЖОВТНЯ (OCTOBER 16, 1938)

в 11-тій год. рано буде мати своїм гостем бувшого пастора, а теперішнього голову Української Евангельсько-Реформованої Церкви в Галичині

ПРОП. ВАСИЛЯ КУЗІВА

що по трьох-літнім побуті повернув недавно зо старого краю.
Він виголосить проповідь на богослуженні в 11. год. рано.
А в 7. год. ввечір дасть відчит:

„ПОБУТ І ПЕРЕЖИВАННЯ“

на котрий запрощуемо всіх. — Вступ вільний.

У неділю, 16. жовтня, в 3. год. попол., пастор В. КУЗІВ виголосить проповідь в укр. преститерській церкві в GARFIELD, N. J., при PALISADE AND PACIFIC AVES. 239

ПОЗІР! РОЧЕСТЕР, Н. Й.!

МОЛОДЕ СЕСТР. СВ. АННИ, ВІД. 343 У. Н. СОЮЗУ, і ВІДДІЛ 6. СОЮЗУ УКРАЇНОК
:——::——: влаштовують :——::——:

СПІЛЬНИЙ ГАЛОВІН БАЛЬ

В СУБОТУ, 15. ЖОВТНЯ (OCTOBER 15, 1938)
В НОВІЙ ЦЕРКОВНІЙ САЛІ, 303 HUDSON AVENUE.
Початок у год. 7. ввечір. — Вступ 25 центів.
До танців буде приграватн орхестра під проводом п. М. Юркова.

Молоде Сестрицтво св. Анни і Союз Українок мають честь запросити Братства, Товариства й Сестрицтва та ввесь український загал причинитися до успіху цього балю. Просимо всіх приявних замаскуватися. 239

За чесну обслугу ручить — Комітет.

ПОЗІР! РОЧЕСТЕР, Н. Й.!

НА ДОХІД ЦЕРКВИ СВ. ЙОСАФАТА
буде відіграна перший раз у Рочестер комедія в 3 діях

ШВЕЦЬ ЖЕРДКА

(або БАРОН НА ЛІТНИСЬКУ)

В НЕДІЛЮ, 16. ЖОВТНЯ (OCTOBER 16, 1938)
В ПАРОХІЯЛЬНІЙ НОВІЙ САЛІ, 303 HUDSON AVENUE.
Початок 7. ввечір. — 35 ц. вступ.
Штука нова, весела — всіх вдоволить. 239

АЛЕНТАВН, ПА., І ОКОЛИЦЯ!

АМАТОРСЬКИЙ КРУЖОК ПРИ УКР. ПРАВОСЛ. ПАРОХІЇ В АЛЕНТАВН, ПА.

В НЕДІЛЮ, 16. ЖОВТНЯ (OCTOBER 16, 1938)
В ПАРОХІЯЛЬНІЙ САЛІ, 803 N. FRONT ST.
відограє дуже цікаву й гарну драму

„УКРАДЕНЕ ЩАСТЯ“

Початок у 7. год. вечором.
Просимо все дооколичне громадянство прибути на це представлення як найчисленніше. Церк. Комітет.

СТАРАННЯМ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВНИХ І СВІТСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ МІСТА ШІКАҐО І ОКОЛИЦІ
:——::——: відбудеться :——::——:

ВЕЛИКЕ ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ

проти нищення польською владою українських церков, української культури й українського господарського життя на Західніх Українських Землях
:——::——: та проти :——::——:
ПРИЛУЧЕННЯ ЗАКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ДО УГОРЩИНИ ЧИ ДО ПОЛЬЩІ

В НЕДІЛЮ, 16. ЖОВТНЯ (SUNDAY, OCTOBER 16, 1938)
НА ПЛОЩІ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ СВ. О. НИКОЛАЯ,
OAKLEY BOULEVARD AND RICE STREET

ПОЧАТОК у 2. годині пополудні. ——::—— Вступ ВІЛЬНИЙ.

Обовязком всіх українців без ріжниці релігійних чи політичних переконань, яким тільки дорогий Синьо-Жовтий Прапор, є бути приявними на вічу і разом громадно запротестувати публично проти наших усіх ворогів.
239 ЗА ПРОТЕСТАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ: Тарас Шпікула, предсідник. Тимко Кривовяз, секретар.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Мих. Довгий, Ню Гейвен, Конн. — 1) На основі обчислень Інтернаціонального Статистичного Інституту при Лізі Націй у Женеві, в світі було в 1930 році понад два біліони (дві тисячі міліонів) людей. 2) З того Европа мала коло 550 міліонів. 3) Найбільшою (простором) частиною світу є Азія.

Павло Кознарський, Філядельфія, Па. — У світі дуже часто люди послугуються неписаним правом. В анґлійській системі права, на котру спирається й американське право, неписане, так зване звичаеве право має велике значіння при вирішуванні справ судами. В тих краях, що свою правну систему спирають на римське право (як Франція, давня Австрія), звичаево, неписане право має мале значіння, але і його в деяких виняткових випадках береться під увагу.

О. Й. Г., Сейнт Луіс, Мо. — Ми вже раз дали Вам нагоду висказати для дискусії свої думки в тій справі. В другому дописі Ви повторяєте ті самі думки, тому цей допис не піде.

ЗБОРИ, ВІЧА ТОЩО

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, ПА., в льокали Укр.-Амер. Горожан, 847 Н. Френклин ул., відбудуться в **СУБОТУ, 15. ЖОВТНЯ, в 8. год. вечором ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Злучених Українсько-Американських Орґанізацій** міста Філядельфії в справі начеркнення плянів і створення протестаційної манифестації міста Філядельфії й околиці, щоби заявити перед світом протест проти посягань Польщі й Мадярщини на Підкарпатську Україну. На збори проситься представників українських товариств Філядельфії й околиці, У. Н. Союзу, Провидіння, У. Р. Союзу й Народньої Помочі. — **Т. Хемій**, предс. З. У. А. О.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

HUNGARY REPORTED READY TO SEND CZECH ULTIMATUM

Tuesday Deadline Declared Set for Return of Land

By the Associated Press.

BUDAPEST, Oct. 7.—The Hungarian government was reported in diplomatic quarters today to be preparing an ultimatum to Czechoslovakia demanding the unconditional return of Hungarian minority districts to Hungary before Tuesday.

These sources added that Hungary might also ask a plebiscite in sub-Carpatian (eastern) districts with the expectation that the Ruthenian population there would vote to join Hungary and thereby make possible the establishment of a Polish-Hungarian frontier.

Uneasiness grew in Hungarian official quarters when the German-Czech crisis delayed negotiations for territorial revision which had been expected to start yesterday.

Berlin Appears Cool to Hungary's Demands.

By the Associated Press.

BERLIN, Oct. 7.—A Foreign office spoksman today seemed more inclined to speak charitably of Czechoslovakia than of Hungary.

Hungary, it appears, desires restoration of her former frontiers, which would include Bratislava and Egerau on opposite sides of the Danube River.

Bratislava, in the German view, even in the days of the Austro-Hungarian empire, was never a Hungarian city, for which reason Germany favors its retention by Czechoslovakia.

Egerau, on the other hand, is said to be purely German and for that reason Germany prevailed upon the International Commission to have it awarded to the Reich.

Nazi commentators also expressed disappointment that Hungary did not act as determinedly as did Germany and Poland to enforce claims upon Czechoslovakia.

(World-Telegram, New York, Oct. 7, 1938)

PROTEST SENT BY UKRAINIANS

Request Creation of Autonomous State

AMBRIDGE, Oct. 10.—Pleading that the four divisions of the Ukrainian people be permitted to combine into an autonomouis state, a group of local Ukrainians yesterday sent cablegrams to European rulers protesting a proposed division of Ruthenia between Hungary and Poland.

The telegram with similar letters to be sent today to President Roosevelt, Secretary of State Cordell Hull and various foreign ambassadors in Washington, was adopted at a meeting yesterday in Ss. Peter and Paul church.

Copies were cabled to Premier Neville Chamberlain, of Great Britain, Reichsfuhrer Adolf Hitler of Germany, Premier Edouard Daladier of France, and Prime Minister Benito Mussolini of Italy.

The cablegram pointed out that a great step toward European peace would be effected by uniting the 45,000,000 Ukrainians now living under four states: in Russian Ukraine; in Bessarabia and Bukovina in Rumania, in Galicia in Poland, and Ruthenia in Czechoslovakia. It pointed out the Ukrainians are a united people with a historic culture.

Signing the cablegram for the "2,000 Ukrainians in Ambridge" were Andrew Stefanovich, Toni Podufally, Gregory Waslo, John W. Soldressen, John S. Antushak, Sam Prokopovich, Mike Fuk, John Sradomski, Michael Mitsak, Paulina Narbesky, Anastasia Roman, Stephanie Jula and Stella Feduska.

(Ambridge Daily Citizen)

LISSENKO CHOIR GIVES OPERETTA

AMBRIDGE, Oct. 10.—An audience of 350 persons attended the comic operetta "Zaporozian's Treasure" given last evening by the Lissenko Choir in St. Vladimir Ukrainian church, Ninth street and Melrose avenue.

Rev. Eugene Korolyshyn, pastor, directed the performance which was followed by a dance.

The following were the principal actors in the entertainment:

George Woytovich, Paul Chalupiak, Mrs. Stella Novekosky, John Novesky, Michael Skrabut, Marie and John Midzie, Mary Beley and Michael Bito.

The Choir will repeat the performance in a Pittsburgh hall in about three weeks, Rev. Korolyshyn announced.

(Ambridge Daily Citizen)

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МАГАНОЙ СИТІ, ПА. Мітінг Тов. Запорозька Січ, від. 305., відбудеться в неділю, 16. жовтня, зараз по Сл. Божій. Довгуючим членам належиться конечно прийти і вирівняти свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Ще раз напоминається членів приеднувати членів, щоби наш відділ збільшити. Наш У. Н. Союз є щирим батьком, тож старші й молодші повинні громадно вступати до нього. Нові члени: Михайло Лубовий з Бок Мовнтайн, Па., і Михайло Камінський з Морел мають прийти в неділю на мітінг і заплатити першу вкладку та отримати свої грамоти. — П. Гентош, секр.

НОВИЙ ПРЕДСТАВНИК ЯПОНІЇ.

Кенсуке Горінучі прийшов на місце Гіросія Саїта до японської амбасади у Вашинґтоні.

Новий амбасадор був навернений на християнство в молодості. Його жінка теж християнка.

ЖАХЛИВИЙ ВИПАДОК З ЕЛЄКТРИЧНИМИ ПРОВОДАМИ В БІБРЦІ.

У Бібрці, під Львовом, син бляхаря Шміра вийшов на дах, щоб зняти радіо-антену. Зірвана антена впала на електричні проводи й хлопець, поражений струєю, згинув на місці. Батько хлопця вийшов на дах дому й доторкнувся мертвого тіла сина та впав також трупом. Та сама доля припала його жінці, що також прибігла рятувати.

ПОШУКУЄ ПОСАДИ

ДЯКОВЧИТЕЛЬ пошукує посади. Учить хор і діти, уряджує представлення і концерти. Ласкаві зголошення слати до: 238-9

WASYL LWIWSKY,
29 SOUTH 2nd STREET,
HUDSON, N. Y.

ТАРЗАН СМІЛИВИЙ. (33)

Хитрий Бальзо передумував уважно всі можливості перемоги. Він бачив дуже добре, як гурт білих людей і їх чорних послугачів безпечно розложився на мураві. Вони навіть не виставили ніде стійок. Вони були певні, що незвідки їм не грозить небезпека. Їх тепер можна було лекше поконати, ніж уночі. Вночі вони будуть обережні, крім того демон помагатиме їм.

Отож Бальзо рішився нападати тепер. Він вислав післанця до своїх розсипаних вояків, щоб вони підсунулися ближче до нього. Дикуни почали підсуватися, не зраджуючи себе ні найменшим шелестом. В цьому відношенні дикуни були майстрами. По певному часі вони окружили табор білих тісним перстенем. А білі ще далі не прочували небезпеки.

Можливо, що серед інших обставин Тарзан був би занюхав присутність дикунів. Але цей раз він знаходився близько вогню, на якому варилася вечеря. А гострі запахи цивілізованих страв вбивали всякі інші запахи. Крім того вкупі з тим запахом йому нагадалися старі часи. Він сам був у глибокій задумі і не передбачав небезпеки.

Бальзо був задоволений. На кожного члена гурта, включаючи послугачів-сафарів, Бальзо мав своїх пять вояків. Неможливо було програти. Та всетаки він іще раз провірив цілу ситуацію і розраховував усе, як тільки його тупа голова могла розрахувати. Ще раз упевнившися, що все гаразд, він видав пронизливий приказ: „Наступати!“